

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-82-13>

УДК 336.2

**ПОДАТКОВЕ ПЛАНУВАННЯ
ЯК СКЛADOVA ПОДАТКОВОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА
ТА ЧИННИК ОПТИМІЗАЦІЇ
ПОДАТКОВОГО НАВАНТАЖЕННЯ**

**TAX PLANNING AS A COMPONENT
OF THE TAX POLICY OF AN ENTERPRISE
AND A FACTOR FOR OPTIMIZATION OF THE TAX BURDEN**

Панасейко Ірина Миколаївна

кандидат економічних наук, доцент,
Університет митної справи та фінансів
ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-2815-6643>

Панасейко Сергій Миколайович

кандидат економічних наук, доцент,
Університет митної справи та фінансів
ORCID: <http://orcid.org/0009-0004-6949-6355>

Панасейко Микола Сергійович

аспірант,
Університет митної справи та фінансів
ORCID: <https://orcid.org/0009-0002-8010-1954>

Panaseyko Iryna, Panaseyko Serhii, Panaseyko Mykola
University of Customs and Finance

У статті розглянуто важливу функцію податкового планування на підприємстві – оптимізацію системи оподаткування та податкового навантаження. Метою статті є дослідження форм реалізації податкової політики підприємства в сфері податкового планування, ключових напрямків здійснення податкового планування та податкової оптимізації. Охарактеризовано напрямки здійснення податкового планування та податкової оптимізації при створенні підприємства: обрання організаційно-правової форми господарювання, реєстрацію підприємства в офшорних зонах, вибір системи оподаткування. Розглянуто напрямки здійснення податкового планування та податкової оптимізації в процесі функціонування підприємства: обрання контрагентів з різним податковим статусом та різних форм господарських операцій, альтернативність формування облікової політики підприємства, обрання видів діяльності, форм виплат працівникам, умов господарських договорів.

Ключові слова: підприємство, податкова політика, податкове планування, податкова оптимізація, податкове навантаження.

The article examines an important function of tax planning at the enterprise – optimization of the taxation system and tax burden. The purpose of the article is to study the forms of implementation of the enterprise's tax policy in the field of tax planning, key areas of tax planning and tax optimization. Tax planning at the enterprise level is considered as a tool that provides an opportunity to make the taxation process predictable and manageable, such that it does not interfere with the implementation of the enterprise's development goals. Effective tax planning at the enterprise allows you to optimize tax payments and tax burden, prevent violations of tax legislation and protect the enterprise from tax risks. The elements of the implementation of the enterprise's tax policy in the field of tax planning are considered: calculation of current tax payments, budgeting of tax payments, tax planning with the use of tax optimization tools. The main aspects of tax planning using tax optimization tools are investigated – the payer's purposeful activity, orientation towards maximum use of all the nuances of current legislation, the desire to positively influence the financial result of the enterprise through legal tax optimization. The directions of tax planning and tax optimization when creating an enterprise are described: choosing an organizational and legal form of business, registering an enterprise in offshore zones, choosing a taxation system. The directions of tax planning and tax

optimization in the process of enterprise operation are considered: selection of counterparties with different tax statuses and different forms of business transactions, alternative formation of the enterprise's accounting policy, selection of types of activities, forms of employee payments, terms of business contracts. It has been determined that tax planning, which is integrated into the overall enterprise management system, allows you to legally minimize the tax burden, ensure the financial stability of the enterprise, and avoid conflicts with regulatory authorities.

Keywords: enterprise, tax policy, tax planning, tax optimization, tax burden.

Постановка проблеми. Оподаткування є одним із найскладніших економічних механізмів, який має подвійний характер. З одного боку, оподаткування відображає інтереси держави, а з іншого – інтереси платників податків. Цілком, очевидно, що ці інтереси часто не збігаються, а інколи навіть суперечать один одному.

Для держави податки – це основне джерело фінансування суспільних витрат, тому її фінансові інтереси полягають у забезпеченні стабільного та зростаючого надходження податкових коштів. Водночас держава розглядає податки і як інструмент регулювання економічних процесів. За допомогою податкової системи можна стимулювати суб'єктів господарювання до дій, що відповідають суспільним пріоритетам (наприклад, заохочення інноваційної діяльності чи соціально орієнтованих витрат), або ж, навпаки, обмежувати небажану діяльність (як-от запровадження акцизів на алкогольні та тютюнові вироби). Сукупність таких заходів реалізується через податкову політику держави.

Податкове планування на рівні підприємства є тим інструментом, застосування якого надає можливість зробити процес оподаткування передбачуваним та керованим, таким, що не заважає реалізації цілей розвитку підприємства. Ефективне податкове планування на підприємстві дозволяє оптимізувати податкові платежі та податкове навантаження, запобігти порушенням податкового законодавства та захистити підприємство від податкових ризиків. Проблеми податкового планування на підприємствах не втрачають своєї актуальності та потребують постійної уваги з боку науковців та фінансових менеджерів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Теоретичні та прикладні аспекти податкового планування висвітлюються в дослідженнях українських вчених. В наукових працях Лагодієнко Н.В., Бондаренко Г.Ю., Тарасенко В.П. охарактеризовано особливості, методи та інструменти податкового планування на підприємствах [2], Лисенко А.М. акцентує увагу на чинниках, що впливають на якість податкових планів [3], дослідження Мельничук Г., Ткаченко В., Огренич Ю.О., Меньяло В.І.,

Забеліної Д.Ю. присвячені теоретико-методичним аспектам податкового планування та прогнозування на підприємствах [4; 5], Перерва П.Г., Лега О.В., Яловега Л.В. розглядають податкове планування як інструмент фінансового менеджменту підприємства [6], Подра О.П., Стамбульська Х.Б. висвітлюють особливості впровадження податкового планування на різних підприємствах та у різних офшорних юрисдикціях [8], Самусевич Я.В., Височина А.В. акцентують увагу на можливостях використання податкового планування для оптимізації оподаткування [9], наукові дослідження Яндульської Ю.С., Мельник Т.Г. присвячені контролю розрахунків за ПДВ при здійсненні податкового планування на підприємствах [10].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Постійні зміни у механізмі оподаткування та господарському середовищі, де функціонують підприємства, обумовлюють виникнення нових завдань, що стосуються податкової оптимізації та необхідність впровадження сучасних інструментів податкового планування.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є дослідження форм реалізації податкової політики підприємства в сфері податкового планування, ключових напрямків здійснення податкового планування та податкової оптимізації.

Виклад основного матеріалу дослідження. З погляду платників податків податкові зобов'язання є витратами, здебільшого непродуктивного характеру. Повністю уникнути таких витрат у межах чинного законодавства неможливо, адже відповідно до статті 67 Конституції України кожен громадянин зобов'язаний сплачувати податки і збори у визначеному законом порядку та розмірах [1]. Проте зменшити їх абсолютну величину, не порушуючи закон, цілком реально. Це пояснюється тим, що кожен платник має свободу вибору виду господарської діяльності (стаття 41 Конституції України гарантує право володіти, користуватися і розпоряджатися своєю власністю та результатами творчої діяльності), а різні форми ведення бізнесу передбачають різні податкові наслідки [1]. Саме це

створює підґрунтя для розвитку податкового менеджменту й ефективного податкового планування на мікрорівні.

На відміну від інших видів витрат, регулювання податкових платежів має певну специфіку – порядок визначення таких платежів чітко встановлюється державою, що суттєво обмежує можливості впливу на них. В той же час, податкові платежі, як і будь-які інші витрати підприємства, підлягають плануванню та управлінню з метою зниження податкових ризиків.

Для підприємств існування податкових ризиків – не лише загроза фінансових санкцій за порушення податкового законодавства, але один з визначальних чинників, що впливає на прийняття рішень в сфері фінансового менеджменту.

У практиці роботи підприємств виділяють такі елементи податкової політики підприємства в сфері податкового планування (рис. 1).

Розрахунок поточних податкових платежів – це визначення сум податкових зобов'язань та графіка їх погашення (податкового календаря) в поточному податковому періоді при певному, заздалегідь обраному (але не завжди економічно оптимальному) варіанті здійснення фінансово-господарської діяльності підприємства. Розрахунок поточних податкових платежів відображає пасивний підхід до побудови податкової політики підприємства, який полягає у фіксації очікуваних податкових наслідків діяльності.

Із накопиченням практичного досвіду і ростом кваліфікації працівників, що спеціалізу-

ються на оподаткуванні, цей пасивний підхід дедалі менше задовольняє підприємства й поступово відходить у минуле.

Бюджетування (прогнозування) податкових платежів – система планових розрахунків із використанням взаємопов'язаних бюджетів підприємства, що спрямована на визначення планової суми податкових платежів, які мають бути сплачені в майбутніх податкових періодах. На відміну від розрахунку поточних податкових платежів, бюджетування дає змогу визначити податкові зобов'язання платника не лише на поточний, але й на наступні податкові періоди [5, с. 29]. Спільним для цих двох форм організації податкової політики підприємства є те, що обидві базуються на вже обраному варіанті господарської діяльності – тобто фіксують податкові наслідки реалізації запланованих операцій і не припускають податкової оптимізації.

Податкове планування із застосуванням інструментів податкової оптимізації – цілеспрямована діяльність платника, орієнтована на максимальне використання всіх нюансів чинного законодавства з метою досягнення найвищого фінансового результату шляхом законної оптимізації господарської діяльності підприємства з точки зору її податкових наслідків. На відміну від перших двох форм податкової політики підприємства, податкове планування базується на активному застосуванні засобів податкової політики підприємства, що дозволяє обрати найбільш доцільний в конкретних умовах варіант господарської діяльності з огляду на його податкові наслідки

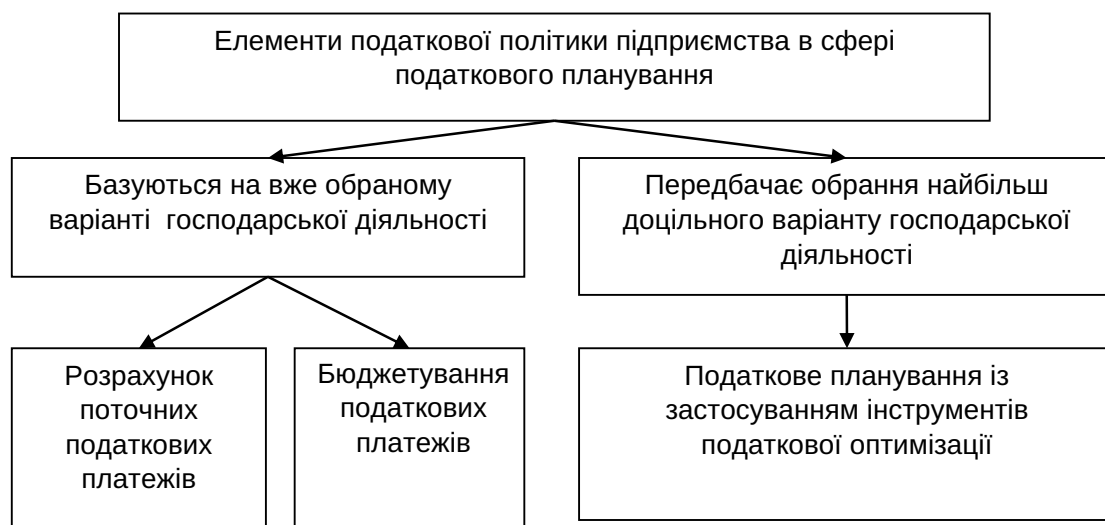

Рис. 1. Елементи податкової політики підприємства у сфері податкового планування

Джерело: складено авторами

та кінцевий фінансовий результат. Іншими словами, податкове планування передбачає застосування оптимізації податкової політики підприємства й досягнення найкращого результату з усіх можливих альтернатив. Можливість податкового планування забезпечується альтернативністю господарського та податкового законодавства: одну й ту ж ціль можна досягнути різними шляхами, що супроводжується різними податковими та фінансовими наслідками.

Основні напрямки здійснення податкового планування та податкової оптимізації при створенні підприємства на рис. 2.

Важливим напрямом податкового планування на етапі створення підприємства є обрання його організаційно-правової форми. Альтернативами тут можуть бути: резидент - юридична особа (ТОВ, ТДВ, ПрАТ і т.д.), або нерезидент. При цьому створення юридичної особи доцільно при заснуванні середнього та великого бізнесу, вона дозволяє залучати інвесторів та масштабувати діяльність.

Зазначимо, що на відміну від юридичної особи, ФОП добре працює в низькомаржинальних ринкових нішах, а також підходить для креативних проєктів, але при масштабуванні бізнесу доцільно переходити на юридичну особу. Нерезидент – бізнесова структура, доцільна для зовнішньоекономічної діяльності, прозорої податкової оптимізації та захисту активів.

З точки зору податкових альтернатив на стадії створення особливе значення має можливість реєстрації підприємства, що має статус неприбуткової організації, утворення філій або інших відокремлених підрозділів, формування групи взаємопов'язаних підприємств або укладення договорів про спільну діяльність і т. д.

Застосування методів податкового планування дозволяє при необхідності, приймати рішення про використання офшорних схем, а саме, використання офшорних зон з повним звільненням від оподаткування, з веденням фінансової звітності в обмін на сплату щорічного фіксованого податку, з реєстрацією підприємства в юрисдикціях з низьким рівнем оподаткування або з значними податковими пільгами та високими показниками респектабельності бізнесу [8].

Найбільший потенціал податкової оптимізації, який реалізується з допомогою податкового планування, закладено в можливості вибору системи оподаткування. Зокрема, для малого та середнього бізнесу вигідною може бути спрощена система оподаткування, яка характеризується простотою обліку та відносно нижчим податковим навантаженням, можливістю не сплачувати певні податки (в тому числі ПДВ). На етапі зростання обсягів виручки, кількості найманих працівників, інших параметрів бізнесу та встановлення складних господарських зв'язків, необхідно переходити на загальну систему оподаткування.

У процесі діяльності вже створеного суб'єкта господарювання податкові наслідки різних варіантів ведення господарських операцій залежать від ряду важливих факторів, основні з них представлені на рис. 3.

Обрання контрагентів з різним податковим статусом є важливою умовою забезпечення альтернативності податкового планування та податкової оптимізації. Оскільки одна й та сама господарська операція може спричиняти різні податкові наслідки для платника податків залежно від того, з ким саме вона здійснюється.

Наприклад, операція з партнером, який не є платником ПДВ, позбавляє підприємство,

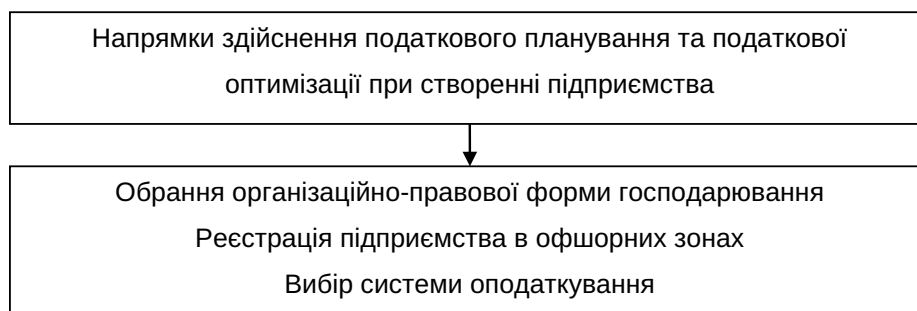

Рис. 2. Напрямки здійснення податкового планування та податкової оптимізації при створенні підприємства

Джерело: сформовано авторами

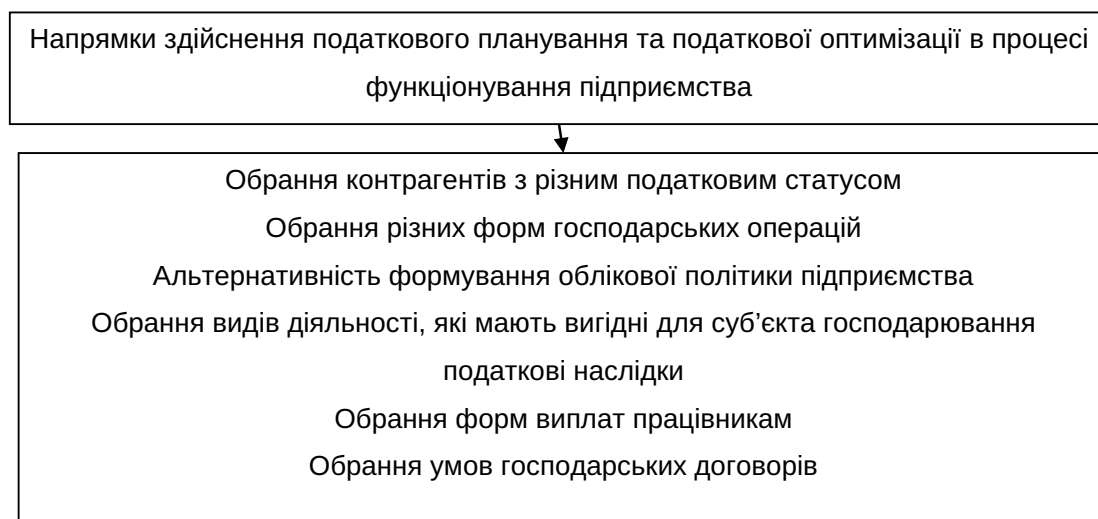

Рис. 3. Напрямки здійснення податкового планування та податкової оптимізації в процесі функціонування підприємства

Джерело: сформовано авторами

zareєстроване як платник ПДВ, права на податковий кредит. У випадку здійснення угод зі пов'язаними особами слід застосовувати звичайні ціни при визначенні валових витрат і доходів. Якщо підприємство купує товари у платників єдиного податку або продає їх із оплатою бюджетними коштами, діють особливі правила податкового обліку. Особливості оподаткування існують для операцій із нерезидентами (у тому числі з тими, що зареєстровані в офшорних зонах), неприбутковими організаціями, сільськогосподарськими товаровиробниками, а також фізичними особами (у тому числі підприємцями). Отже, навіть зміна податкового статусу партнера може суттєво вплинути на обсяг податкових зобов'язань підприємства.

Обрання в процесі здійснення податкового планування різних форм господарських операцій суб'єкта господарювання сприяє оптимізації оподаткування, адже цивільне та господарське законодавство дозволяють досягати одного й того ж економічного результату за допомогою різних форм операцій, але податкові наслідки цих операцій можуть бути різними.

При реалізації товарів важливим чинником є форма розрахунків: готівковий продаж, безготівкова оплата, вексельний кредит, розстрочка, посередницькі схеми (комісія, доручення). У кожному випадку існують свої особливості визначення моментів виникнення валового доходу та валових витрат, податкових зобов'язань, податкового кредиту, що впливає як на продавця, так і на покупця.

Використання альтернативних підходів при формуванні податкової політики підприємства також є важливою умовою забезпечення ефективності податкового планування та податкової оптимізації [9, с. 104]. Хоча податковий і бухгалтерський облік формально відокремлені, між ними є взаємозв'язок. Обрані методи бухгалтерського обліку, наприклад, спосіб визначення вартості вибуття запасів або метод нарахування амортизації, можуть прямо впливати на розмір податкових платежів. Крім того, дивідендна політика безпосередньо впливає на суму авансового внеску з податку на прибуток.

Податкова політика також залежить від формулювання положень наказу про облікову політику підприємства, у якому можуть бути прописані правила щодо віднесення витрат на поліпшення основних засобів, форми виплат працівникам (грошових чи натуральних), що узгоджуються в колективному договорі або Положенні про оплату праці.

При здійсненні податкового планування потрібно враховувати, що податкові наслідки для підприємства значною мірою залежать від того, які саме види діяльності воно здійснює. Законодавством передбачено певні відмінності в оподаткуванні залежно від напрямів господарської діяльності. Перелік податків і зборів, що сплачуються підприємством, також залежить від виду діяльності. Для окремих сфер установлено спеціальні ставки податків, що відрізняються від базових. Крім того, для певних категорій підприємств (зокрема сільськогосподарських товаровиробників) зако-

нодавством встановлено особливу тривалість податкових періодів. Отже, зміна виду діяльності підприємства завжди супроводжується змінами в системі оподаткування, які потрібно враховувати при податковому плануванні [7].

Не менше значення в процесі податкового планування для обсягу податкових зобов'язань має зміна асортименту товарів, якими торгує підприємство. Наприклад, у разі виробництва або імпорту підакцизних товарів виникає обов'язок зі сплати акцизного податку. Для оподаткування ПДВ також має значення вид товарів, оскільки окремі операції можуть оподатковуватися за нульовою, або зниженою ставкою, не бути є об'єктом оподаткування, або звільнитися від ПДВ. У межах спрощеної системи оподаткування деякі види діяльності або групи товарів є несумісними з роботою на єдиному податку [7].

Тому при аналізі альтернативних варіантів господарської діяльності важливо враховувати ці обмеження, щоб уникнути порушень податкового законодавства.

Виплати, що здійснюються на користь фізичних осіб, можуть мати різний податковий режим. Одна й та сама сума, виплачена працівникові, спричиняє різні податкові наслідки залежно від її виду, економічного змісту та документального оформлення. Це стосується як можливості віднесення виплат до валових витрат, так і нарахування та утримання податку на доходи фізичних осіб та соціальних внесків. Альтернативність виникає не лише під час вибору форми виплат (грошові, натуральні, компенсаційні), але й при визначенні характеру правових відносин між працівником і підприємством – це може бути трудовий договір або цивільно-правовий договір. Обидва варіанти передбачають різні правила оподаткування й різний рівень податкового навантаження, тому вибір форми взаємодії повинен бути зваженим і документально підтвердженим.

Важливим чинником, що впливає на податкові наслідки господарських операцій, є умови договорів, які встановлюються за домовленістю сторін. У першу чергу розмір податкових зобов'язань залежить від ціни операції. Цінові параметри мають особливе значення в разі використання складних схем із кількома контрагентами, коли можлива оптимізація сукупних податкових платежів шляхом концентрації доходів у партнера з більш сприятливим податковим режимом.

Крім ціни, важливими є також форма та строки розрахунків, терміни поставки това-

рів чи надання послуг, адже саме вони визначають момент виникнення податкових зобов'язань [10].

Наприклад, якщо в договорі встановлено, що поставка відбувається в I кварталі, а оплата – у II кварталі, то продавець (платник податку на прибуток) зобов'язаний нарахувати ПДВ та відобразити дохід уже в першому кварталі, навіть якщо кошти він отримає пізніше. Покупець же, отримавши податкову накладну, може сформувати податковий кредит ще до фактичної оплати. У результаті він отримає товар і зменшить свої податкові платежі без реальних витрат у поточному періоді.

Якщо ж у договорі передбачена передоплата в I кварталі, а поставка у II, то у продавця податкові зобов'язання з ПДВ виникнуть уже на дату отримання авансу, а покупець змушений буде сплатити кошти за товар, який фізично ще не отримав. У такому разі вигідніша позиція – у продавця. Отже, умови договору мають безпосередній вплив на податкові наслідки і повинні враховуватись при податковому плануванні.

При здійсненні податкового планування також доцільно розглянути можливість здійснення підприємством зовнішньоекономічної діяльності, яка є сферою, де діють спеціальні правила оподаткування. Податкові результати залежать не лише від виду операції – експорт, імпорт, переробка давальницької сировини, бартер, інвестиції тощо, але й від наявності міжнародних угод про уникнення подвійного оподаткування. Такі угоди визначають, у якій саме країні сплачуються податки з прибутку, дивідендів чи роялті, що істотно впливає на кінцевий фінансовий результат. Окреме значення мають і багатосторонні податкові домовленості, укладені в межах міжнародних організацій або економічних союзів.

Стосовно припинення діяльності підприємства, зазначимо, що його податкові наслідки можуть бути різними залежно від обраної форми процедури: ліквідація (у тому числі через банкрутство), злиття або приєднання, продаж активів тощо. Тому, на етапі податкового планування необхідно вивчити та прорахувати оптимальні шляхи здійснення даних процедур для власників і контрагентів.

Висновки. Законодавство та господарська практика створюють широкі можливості для варіативного розвитку підприємства на будь-якому етапі його існування. Завдання податкового планування полягає у виборі такого варіанта ведення діяльності, який, з ураху-

ванням податкових наслідків, буде найбільш вигідним і безпечним для підприємства.

Податкове планування – це постійний процес, а не одноразова акція. Його потрібно інтегрувати в загальну систему управління підприємством, здійснювати моніторинг податкових

ризиків і коригувати при зміні умов діяльності. Податкове планування дозволяє підприємству легально мінімізувати податкове навантаження, забезпечити фінансову стабільність підприємства та уникнути конфліктів із контролюючими органами.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Конституція України від 28 червня 1996 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 01.12.25).
2. Лагодієнко Н. В., Бондаренко Г. Ю., Тарасенко В. П. Особливості податкового планування в управлінні підприємством: методи та інструменти. *Modern Economics*. 2019. № 17. С. 121-126. DOI: <https://doi.org/10.31521/modecon.V17> (2019)-19 (дата звернення: 01.12.25).
3. Лисенко А.М. Сутність податкового планування та фактори, що здійснюють вплив на якість податкових планів. *Центральноукраїнський науковий вісник. Економічні науки*. Вип. 9 (42) 2023. С. 204-212. DOI: [https://doi.org/10.32515/2663-1636.2023.9\(42\).204-212](https://doi.org/10.32515/2663-1636.2023.9(42).204-212) (дата звернення: 01.12.25).
4. Мельничук Г., Ткаченко В. Теоретико-методичні аспекти податкового планування на підприємстві. *Збірник наукових праць Державного податкового університету: електронне наукове видання*. № 2, 2022. С. 97-116. DOI 10.33244/2617-5940.2.2022.97-116 (дата звернення: 01.12.25).
5. Огренич Ю.О., Меньяло В.І., Забеліна Д.Ю. Податкове планування та прогнозування на підприємствах: теоретико-методичні засади, особливості та напрямки вдосконалення. *Сталий розвиток економіки*. № 4 (51), 2024. С. 27-36. DOI: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2024-51-4> (дата звернення: 01.12.25).
6. Перерва П.Г., Лега О.В., Яловега Л.В. Податкове планування як інструмент системи управління підприємством. *Вісник ПДАУ (Економіка, управління та фінанси)*. Вип. 1. 2024. С. 58-62. DOI <https://doi.org/10.32782/pdau.eco.2024.1.9> (дата звернення: 01.12.25).
7. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 року № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення: 01.12.25).
8. Подра О.П., Стамбульська Х.Б. Офшорні юрисдикції як інструмент мінімізації податкового навантаження. *Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення та проблеми розвитку*. № 1 (7), 2022. С. 167-175. URL: <https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/jun>. (дата звернення: 01.12.25).
9. Самусевич Я. В., Височина А. В. Податкове планування та основи податкової оптимізації: навчальний посібник. Суми : Сумський державний університет, 2021. 344 с. (дата звернення: 01.12.25).
10. Яндульська Ю.С., Мельник Т.Г. Комплексний підхід до контролю розрахунків за ПДВ в системі податкового планування на підприємстві. *Економіка та суспільство*. Вип. 46. 2022. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-46-43> (дата звернення: 01.12.25).

REFERENCES:

1. Konstytutsiia Ukrainy vid 28 chervnia 1996 roku [Constitution of Ukraine of June 28, 1996]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (accessed December 01, 2025).
2. Lahodiienko N. V., Bondarenko H. Yu., Tarasenko V. P. (2019) Osoblyvosti podatkovoho planuvannia v upravlinni pidpriemstvom: metody ta instrumenty [Features of tax planning in business management: methods and tools]. *Modern Economics – Modern Economics*, vol. 17, pp. 121-126. Available at: <https://doi.org/10.31521/modecon> (accessed December 01, 2025).
3. Lysenko A.M. (2023) Sutnist podatkovoho planuvannia ta faktory, shcho zdiisniuiut vplyv na yakist podatkovykh planiv [The essence of tax planning and factors that influence the quality of tax plans]. *Tsentrlnoukrainskyi naukovyi visnyk. Ekonomichni nauky – Central Ukrainian Scientific Bulletin. Economic Sciences*, vol. 9 (42), pp. 204-212. Available at: [https://doi.org/10.32515/2663-1636.2023.9\(42\).204-212](https://doi.org/10.32515/2663-1636.2023.9(42).204-212) (accessed December 01, 2025).
4. Melnychuk H., Tkachenko V. (2022) Teoretyko-metodychni aspekty podatkovoho planuvannia na pidpriemstvi [Theoretical and methodological aspects of tax planning at the enterprise]. *Zbirnyk naukovykh prats Derzhavnoho podatkovoho universytetu: elektronne nauкове vydannia – Collection of scientific works of the State Tax University: electronic scientific publication*, vol. 2, pp.. 97-116. DOI 10.33244/2617-5940.2.2022.97-116 (accessed December 01, 2025).
5. Ohrenych Yu.O., Meniailo V.I., Zabelina D.Iu. (2024) Podatkove planuvannia ta prohnozuvannia na pidpriemstvakh: teoretyko-metodychni zasady, osoblyvosti ta napriamky vdoshkonalennia [Tax planning and

forecasting at enterprises: theoretical and methodological principles, features and areas of improvement]. *Stalyi rozvytok ekonomiky – Sustainable economic development*, vol. 4 (51), pp. 27-36. Available at: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2024-51-4> (accessed December 01, 2025).

6. Pererva P.H., Leha O.V., Yaloveha L.V. (2024) Podatkove planuvannia yak instrument systemy upravlinnia pidpriemstvom [Tax planning as a tool of the enterprise management system]. *Visnyk PDAU (Ekonomika, upravlinnia ta finansy) – Bulletin of the PSAU (Economics, Management and Finance)*, vol. 1. pp. 8-62. Available at: <https://doi.org/10.32782/pdau.eco.2024.1.9> (accessed December 01, 2025).

7. Podatkovyi kodeks Ukrainy vid 2 hrudnia 2010 roku № 2755-VI. [Tax Code of Ukraine dated December 2, 2010 No. 2755-VI]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (accessed December 01, 2025).

8. Podra O.P., Stambulska Kh.B. (2022) Ofshorni yurysdyksii yak instrument minimizatsii podatkovoho navantazhennia [Offshore jurisdictions as a tool for minimizing the tax burden]. *Menedzhment ta pidpriemnytstvo v Ukraini: etapy stanovlennia ta problemy rozvytku – Management and entrepreneurship in Ukraine: stages of formation and development problems*, vol. 1 (7), pp. 167-175. Available at: [https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/jun. \(data zvernennia: 01.12.25\).](https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/jun. (data zvernennia: 01.12.25).)

9. Samusevych Ya. V., Vysochyna A. V. (2021) Podatkove planuvannia ta osnovy podatkovoi optymizatsii: navchalnyi posibnyk [Tax planning and basics of tax optimization: a tutorial]. Sumy: Sumskyi derzhavnyi universytet, 344 p. (in Ukrainian)

10. Yandulska Yu.S., Melnyk T.H. (2022) Kompleksnyi pidkhid do kontroliu rozrakhunkiv za PDV v systemi podatkovoho planuvannia na pidpriemstvi [A comprehensive approach to controlling VAT payments in the tax planning system at the enterprise]. *Ekonomika ta suspilstvoiu – Economy and society*, vol. 46. Available at: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-46-43> (accessed December 01, 2025).

Дата надходження статті: 08.12.2025

Дата прийняття статті: 19.12.2025

Дата публікації статті: 29.12.2025